

BIDASOA'KO IZOKIAK (SALMOIAK)

Gure errietan industria indartu da-nean, Euzkadi'ko ibaietan bukatu egin da eurretan errege bezela zan izoki edo salmoia.

Orratik, naizta leenago baiño askozaz gutxiago, oraindik artzen dira izokiak. Bidasoa ibaian.

Izokia garrantzi aundiko kontua izan zan leengo denboretan Bidasoa'ko errietan, batez ere gure errian ta inguruan. XIV mendeko agirieta irakurtzen danez ordurako ba ziran, izoki arrantzarako agaz eta sarez eginda ibaian jartzen zituzten nasa izeneko tranpa tresnak.

Leen esan dan bezela izokiak naikoa garrantzi zuen gure iriko bizitzan, naikoa irabazi bide aundia zala dirudi, beintzat arazo au zala ta eztabaida aundiak izan zituen gure erriak auzo erriekin batez ere ibaiko beste aldekoekin. Gure erria bera zala ortarako eskubidea zuen bakarra esaten zuen gure erriak, indarrak ematen zion arrazoiak baliaturik noski.

Baiña ibaiko bere nagusitasunak beti ezin iraun zezakean, noizbait bukatu egin bear zan eta alaxe 1856-1857 garren urteetan Prantzia ta España'k Bidasoa ibai bi Laterrien muga zala ta bi alderditakoak eskubide berdinak zituztela erabakia artu zutenean bukatu ziran izoki nasak.

Baiña nasak bukatu ba ziran ere izokiak artea ez zan bukatu. Ori ezin zezakean, Ain bokaru goxoa zan eta irabazi ederrak ematen zituen arraia aal zan bezela artu egin bear zan, atzeman egin

bear zan; eta ordutik aurrera itxasontziekin sarez atzematzen asi ziran. Mende onen leenbiziko urteetan 70 itxasontzi txiki inguru ibiltzen ziran izoki arrantzan ibaiko bi alderditakoak zenbatuta.

Ta atzeman ere orain baiño geiago egiten zan. Bai alajaina! Urtean batez beste 4 000 izoki artzen ziran eta inoiz (noizbait) 5 000 ere bai. Bere baliua lau laurleko edo lau peseta kuioa. Gaur egunean baiño gutxiago, baiña ordurako ba zan zerbait, ia eguneko alojer edo jor-

Geroago asi ziran kaiñaberaz atzematzen. Karabiñeru bati, dirudienez muga zaintzen denbora nola pasa ezin asmatuta zebillen bati bururatu zitzaion kaiñaberaz arrantzaten astea. Ori ola ba'da ta gaur dituen jarriztaile mordoak ikusirik, asmatzaille edo inbentoreen zerrendan jarri liteke jakin ezker bere izena.

Izokia ez da nor-nairen jakia. Asko izango gera ni bezela bere zaitxo bat egundo aora eraman ez degunok. Eta ez muxin egiten diogulako. Baiña sakela izaten da askotan jan kontuan errejimena jartzen duena.

Aundizkiak ez dute olako eziñik izaten.

1756 garren urtean izokia zala-ta egundoko naspilla izan zan. Urte artako Aste Santuko erregeren janaldiak goi mailakoak izan bear zutela bururatu zitzaion orren arduradunari ta Pelipe V erregearen ministru Jose Patiño jaunak

gure iriko udalari idatzu zion egun aietan atzematzen ziran izoki guztiak bidaltzeko.

Berrotaran'dar Jose alkateak bere mendeko bat bereala bidali zuen Zuberioa Priorato'ra izoki billa. Bat bakarra atzeman zutela erantzun zioten, baiña guztiz ederra bera ta parrokiako apaiz Zamora'tar Tomas'eri saildu ziotela.

Alkateak, ori jakiñik, apaizarengana bidali zuen mandataria, gertatzen zana-ren berri eman eta izoki eske. Baiña apaiza ez zegoan izokia inori emateko, ezta erregeri ere, ta bere izena eman nai ez zuen bateri bidali ziola izokia esan zion mandatarari.

Alkateak ere ministruaren agindua bete nai ta bera joan zan apaizarengana ta Madrid'tik artu zuen eskutitza erakutsi zion. Baiña guztia alperrik, ari burua makurtzekorik ez zegoan. Ta apaizak izokia bere kontura Donostia'ra bidali zezakeala ta Ventas'en Zamudio abizeneko epaikari bat zaitzaille jarri zuten gau ta egun ogei ta lau orduan, inork ba zeraman kendu zezaien.

Baiña an ez zan izokirik agertu.

Geroago errian zabaldu zanez, Kaikegi baserrian lasai asko jan omen zuten apaizak eta bere lagunak España'ko erregerentzat nai zan izokia.

Etzan ergela gure apaiza!

Kamiñazpi

ESKUTITZAK

ALDIZKARIA ZABALTZEA KOMENI

HONDARRIBIA aldizkariaren zuzendaria:

Argitaratu dituzuten lau zenbakiak jarraitu ditut, parterik gehiena irakurri. Herriari behituz oso lan ona iduritzen zait eta bijoa nire zorionik hartuena.

Oraintsu, Jon Bilbao bibliografoarekin mintzatzean, zuen aldizkaria aipatu nion eta ez zuen horren berririk. Uste dut bai zuei eta bai berari komeni zaizuela HONDARRIBIAren zabalkundea. Jonek bere EUSKO BIBLIOGRAPHIA obraren zerrendetara eramanaz, eta eskertuko nizueke orainarte atera dituzuten lau aleetatik bana igortzea. Hara hemen bere helbidea...

Juan San Martin

TXANDAKO OKINDEGIAK

Uztailak 6: Garmendia
13: Martinez.
20: Arratibel.
25: Garmendia.
27: Martinez.
31: Arratibel.

Abuztuak 3: Garmendia
10: Martinez.
15: Arratibel.
17: Garmendia.
24: Martinez.
31: Arratibel.

Arratibel: Zubieta kalean, tel. 641975.
Garmendia: Santiago kalean, tel. 641136.
Martinez: Kale Nagusian, tel. 641212.

TXANDAKO BOTIKAK

Uztailak 1-6: Erauskin.
7-13: Maij.
14-20: Iraola.
21-27: Erauskin.
28-31: Maij.

Abuztuak 1-3: Iraola.
4-10: Erauskin.
11-17: Maij.
18-24: Iraola.
25-31: Erauskin.

Erauskin: S. Pedro kaleko 28, tel. 641018.
Maij: Alm. Alonso kalean, tel. 642191.
Iraola: J. Ugarte kaleko 5, tel. 641027.

Zuloaga kalean, 18 Tel. 641972
HONDARRIBIA

GOIKOETXEA

Janaridenda

S. Pedro kalean, 51 Tel. 641029
HONDARRIBIA